

Ляшенко О. І. Концепція Нової української школи. *Енциклопедія освіти*. / Нац.акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва; редкол.: О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, Л. Д. Березівська, І. Д. Бех, В. Ю. Биков, М. С. Гальченко, В. В. Засенко, С. А. Калашнікова, М. О. Кириченко, Л. Б. Лук'янова, В. Г. Панок, В. О. Радкевич, О. Я. Савченко, М. М. Слюсаревський, О. В. Сухомлинська]: 2-ге вид, допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 481.

КОНЦЕПЦІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ – основні засади реформування загальної середньої освіти в Україні, які передбачають зміни, спрямовані на перетворення української школи в дієвий соціальний інститут формування громадянина, здатного до самовідданого служіння українському народу, активної участі в економічному розвитку української держави, готового до успішної життєдіяльності і конкурентоздатного в сучасному суспільстві.

Концепція визначає модель випускника школи як цілісної, усебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення; патріота з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення; інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

К.н.у.ш. ґрунтується на 8 ключових компонентах: 1) новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві; 2) умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно; 3) наскрізний процес виховання, який формує цінності; 4) децентралізація та ефективне управління, що надає школі реальну автономію; 5) педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками; 6) орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм; 7) нова структура школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя; 8) справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

Передбачається, що оновлення змісту освіти відбуватиметься на засадах компетентнісного підходу, в основу якого покладені ключові компетентності, необхідні кожній людині у XXI ст.: вільне спілкування державною і рідною мовами, володіння іноземною мовою, математична грамотність й обізнаність у галузі природничих наук, техніки і технологій, інформаційно-цифрова

компетентність, підприємливість та ініціативність, уміння навчатися, усвідомлення принципів громадянської і соціальної компетентності, загальнокультурна грамотність тощо.

Освітній процес будується за особистісно орієнтованою моделлю. Він орієнтований на потреби учнів, максимально враховує здібності та інтереси кожної дитини, реалізуючи на практиці принцип дитиноцентризму. Нова українська школа формуватиме ціннісні ставлення і судження, які служать базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством, плекатиме українську ідентичність.

Змінюється структура школи, яка враховує вікові особливості розвитку дитини: початкова освіта – 4 роки; базова середня освіта – 5 років; профільна середня освіта – 3 роки; загалом термін здобуття повної загальної середньої освіти становить 12 років. Профільна середня освіта має два спрямування – академічне, орієнтоване на продовження навчання на вищих рівнях освіти, і професійне, орієнтоване на ринок праці, здобуття професії.

Новій школі потрібен новий учитель: творчий, готовий до постійного самовдосконалення, який підвищує свою педагогічну майстерність, шукає нові підходи і технології для навчання і виховання молоді. Його освітня діяльність ґрунтується на педагогіці партнерства, основою якої є: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство; принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Будуть створені нові можливості для розширення державно-громадського партнерства у сфері освіти через нові підходи для співфінансування і управління навчальними закладами. Публічні фінанси будуть розподілятися прозоро, за принципом «гроші ходять за дитиною», що сприятиме свободі вибору в освіті.

Адміністративні і навчально-методичні повноваження будуть делегуватися на рівень закладу освіти. Автономія передбачає, що школи зможуть самостійно формувати освітні програми, складати навчальні плани і

програми відповідно до стандартів освіти, обирати підручники, методики навчання і виховання, розвивати навчально-матеріальну базу. Підвищуватиметься роль громадського самоврядування, відповідальність закладу освіти за якість наданих освітніх послуг. Керівник закладу освіти обиратиметься за конкурсом.

Лит.: 1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>; 2. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 988. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>

О.І. Ляшенко